

PRESENTACIÓ DEL MERCAT MEDIEVAL 17 DE MAIG DE 2019

PREGONERA: SRA. MARIA JERÒNIA MELIS MELIS

PRESENTADOR: GABRIEL BISQUERRA

Honorable Presidenta, Senyor batle, senyors consellerers, regidors i amics tots. Benvinguts

Quan el batle em proposà fer el pregó vaig quedar bocabadada, tan tallada que no vaig saber què contestar-li. Després li vaig dir: “*Si jo som una persona normal i corrent*”. I ell em contestà: “*Volem persones normals i corrents, del poble. Tens un dia per contestar... Bé, és broma...*”. I vaig estar un parell de dies a contestar, però -com veis- vaig dir que sí.

No sé gaire bé què se suposa que he de dir, però he decidit parlar de les meves vivències al meu poble.

Supòs que tots els de Capdepera sabeu qui som.

Som na Mari Germa Melis i som filla d'en Jaume *Mengol*, de baix de tot de Vila Roja, i de n'Antònia *Mateveta*, de baix de tot de Vila Nova, que no es pogueren triar de més enfora.

Mengols, *Matevets* i *Saletes* són els malnoms de la família, però jo no els he heretat perquè el meu nom és ja molt especial. Ningú al poble ha necessitat mai posar-me cap complement després.

Oficialment el meu nom és Mª Jerònia, com la meva padrina paterna. El seu home, el padrí Tomeu *Mengol*, va anar a la Guerra de Cuba quan ells encara festejaven. I en tornar, a la padrina l'anomenava de manera carinyosa dient-li Jeromita, Jermita (elidint la “o”). I aquest és el nom que a mi també em posaren.

El meu germà és en Bartomeu Melis, al qual tots coneixeu per

Meyme degut a les seves curolles periodístiques -unió dels nostres llinatges Melis i Melis-.

La meva família és gabellina de tota la vida.

Vaig néixer a Vila Nova, al carrer que ha canviat més vegades de nom de tot el poble, a la calle Luz, 14. Aquest carrer abans havia estat calle Calvo Sotelo; després fou Guillermo Timoner; i ara, normalitzat, una altra vegada torna a ser carrer Llum, nom que fa referència a la central elèctrica que hi havia. És el carrer de Correus, a l'edifici on ara hi ha Clarel.

Els matins, quan obríem les finestres de ca nostra, el primer que vèiem era el Castell, de ple; una vista extraordinària que m'encantava.

Record de petita pujar molts de dies amb les meves amigues al Castell per jugar a conillons amagar dins les runes i també a robar albercocs verds d'un albecoquer que hi havia. Després ens confessàvem. Era un pecat més gros, perquè robàvem a la Verge de l'Esperança. Eren coses d'infants.

Pel que fa al meu padrí Tomeu *Saletes*, record que a la família fèiem la broma que el meu germà i jo havíem heretat ser comedians, ja que el padrí representà moltes obres amb els Hermanos Ligorinos, on ara hi ha el Teatre Municipal, i la seva filla, ma mare, també va continuar quan era jove al teatre Oriental, anomenat també del Recreo.

La meva relació amb el teatre va començar als 18 anys al grup Art i Jovenesa, que muntà el nostre estimat Joan *Rai*. Després vaig seguir a Es Garballó i, més tard i per més anys, també amb Joan *Rai*, es muntà la companyia Es Mussol, que encara existeix i que -per cert- té molt d'èxit per allà on va. Per tant, es pot dir que

durant més de trenta anys he estat fent *teatro*, com deim en bon mallorquí. Però això són les meves aficions.

Pel que fa a la meva vida professional, l'he desenvolupada com a professora de Formació Vial, i he fet feina de professora d'autoescola quasi 40 anys. Fent les primeres classes de pràctiques als meus alumnes -qualsevol d'ells ho podrà corroborar- anàvem per tot el terme: Començàvem per sa Cala, i els explicava que hi havia una font que rajava a la platja i que en temps antics hi va haver una planta embotelladora d'aigua, i ara just-just raja. Després, quan anàvem a Sa Mesquida, els parlava de les dunes de na Blanca i del Munt Gros. També anàvem al Far, on alguns, amb aquelles voltes tan tancades, es regiraven moltíssim però, quan érem a dalt de tot i la seva mirada abraçava des del cap del Freu al Cap Vermell i, de front, fins a l'illa germana de Menorca, quedaven entusiasmats amb el panorama que es contemplava. I com no? A Canyamel i Ses Coves. Sí, Ses Coves. Per a una gabellina antiga com jo, ses Coves -mal anomenades d'Artà- són simplement Ses Coves. Tots ells vos poden dir que a cada classe els feia una reivindicació del que és Capdepera, tant del litoral com de terra endins.

Com a gabellina, hi ha un fet que ha estat molt important per a mi, que és quan el 1983 el Castell passà a ser propietat municipal, gràcies a l'acord establert entre l'Ajuntament i els que fins llavors havien estat propietaris del Castell, les famílies Zaforteza i Fuster, amb la condició per la seva part que es creàs una Fundació que tingués cura de la seva utilització i conservació, ja que des de 1949 aquesta fortificació tenia la consideració de Monumento Artístico Histórico Nacional, encara que -com he dit abans- estava en un estat ruïnós, sobretot la Casa del Governador. Aquest fet, fou molt especial tan per mi, com presumesc també per tot el poble de Capdepera. Veure que el Castell passava a ser propietat dels gabellins i que podíem cuidar-lo, restaurar-lo i utilitzar-lo va

ser molt important.

Durant tots aquests anys s'ha complert aquest acord i s'ha treballat molt per fer que aquest recinte es conservàs i també per millorar la seva estructura. Per exemple, amb treballs arqueològics per llevar pes a les murades ofegades per la terra que amb les pluges i el pas de tants d'anys les empenyia i anava forçant-les.

La meva estimació pel Castell m'ha portat a formar part d'un grup de voluntaris del poble que hem col·laborat un poc en aquesta tasca. Hem trobat restes de ceràmica, pipes, monedes i fins i tot qualque joia. A més, hem tret a la llum restes d'habitatges dels nostres avantpassats per poder així fer un estudi de com es vivia aquí dintre.

Una altra troballa que vull assenyalar és la descoberta dels grafitis aquí a la capella i a la sagristia, que daten del segle XVIII, quan aquest Castell era una plaça militar, fets pels soldats que vigilaven el canal de Menorca.

D'aquí dalt, unes murades antigues amb torricons i merlets coronant aquest pujol ha donat a Capdepera un caràcter molt distint a la generalitat de les viles mallorquines. El poble s'originà aquí on som ara i s'estén per la vall entre Ses Penyes i els Molins, donant un prestigi inimaginat a l'entorn.

En aquest recinte és on es refugiaren els pagesos i els pastors per defensar-se de les naus corsàries. És de suposar que els pagesos entraven pel ponent, pel portal que ara anomenam del Rei En Jaume. Aquí, al recer de les murades, se sentien protegits tant de les incursions berebers com dels lladres refugiats a les muntanyes de sa Duaia.

També vull fer menció a la nostra patrona, la Verge de l'Esperança: *“Quan el moro se'n venia per dur-nos esclaus a Alger, del vostre trono en sortia d'hermosa llum i un fester”*. Aquest és el començament d'una de tantes estrofes, tal vegada la més cantada per generacions de gent de Capdepera, entonant el seu Himne de l'Esperança. La intervenció de la Verge fent aparèixer l'espessa boira que segons la llegenda va evitar l'atracament de l'enemic, em fa imaginar el grapat de veïnats que habitaven aquest Castell, apinyats, assustats i fent gavella. A mi m'agrada pensar que el gentilici de 'gabellins', que duim tots els que som de Capdepera, també fa referència a persones unides i agermanades per una causa comuna.

Per acabar, vull aprofitar per dir que estic molt orgullosa de ser gabellina. Per ventura em direu que som un poc xovinista -tenc amics que m'ho diuen-, però és que crec que el nostre poble és quasibé únic. D'arguments, n'hi ha de sobres, si consideram que ja des de la Prehistòria resten més de 40 nuclis talaiòtics com el Claper del Gegants, construït fa més de 3000 anys; a l'edat de Bronze i igual que el poblat de Sos Sastres i el de Son Barbassa, que són Béns d'Interès Cultural i Patrimoni Històric d'Espanya. . I també alguns pretalaiòtics, com les coves de Son Jaumell. Tampoc vull deixar de parlar del Tractat de Capdepera de 1231 entre el Rei cristià Jaume I i el cadí àrab de nom impronunciable mitjançant el qual ell se sotmetia a la sobirania cristiana; i, mes tard, amb el Rei Jaume II, que el 1300 manà construir aquesta fortalesa emmurallada on avui encetam la vintena edició del Mercat Medieval. Penso que des de llavors fins als nostres dies, ens hem de sentir orgullosos de la nostra història i del nostre poble. A posta és que mai em cansaré de parlar a qualsevol forà que vengui aquí, de la nostra gent, de les nostres arrels i de la nostra història.

I ara vos vull dir:

GABELLINES, GABELLINS. El Mercat és obert !!!

VISCA CAPDEPERA.!!!